

‘Neem het kunstvak serieus als beroepspraktijk’

Wat doet de vakgroep Kunsteducatie en hoe staat het met het kunstonderwijs in het algemeen? Vakgroepvoorzitter Imke van Herk ziet bezuinigingen als een constante dreiging, maar heeft veel vertrouwen in de mondigheid van de nieuwe generatie docenten.

tekst: Jimmy Tigges
fotografie: Minke Faber

Interview met voorzitter Imke van Herk van de vakgroep Kunsteducatie van de Kunstenbond

Wat speelt er in het cultuuronderwijs in Nederland?

Imke van Herk noemt zichzelf graag 'creatief denker'. Ze zoekt naar verbindingen. Als 'cultureel marketeer', maar ook als bestuurslid van de vakgroep Kunsteducatie van de Kunstenbond. Een vakgroep met twee lijntjes, legt ze desgevraagd uit: 'Enerzijds zijn we druk met de cao-onderhandelingen. Voor mensen in vaste dienst, maar we proberen ook voor zzp'ers steeds betere voorwaarden te regelen. Wij zitten aan de onderhandelingstafel namens de werknemerskant, samen met de algemene vakbond AVV. Van werkgeverszijde zit daar Cultuurconnectie, de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteiten. Die cao kent een verlooptijd van een jaar, dus er zijn regelmatig vergaderingen over en nieuwe onderhandelingsrondes.

Anderzijds geven wij trainingen en workshops op kunstvakopleidingen waarin vragen aan bod komen als: wat is het nut van een vakbond en hoe zet je straks een gezonde lespraktijk op? Daarvoor onderhouden wij contacten met allerlei academies en voeren we gesprekken met studenten.

Sinds een half jaar hebben we ook een podcastkanaal, De Kunst en Bondcast, waarvoor we in samenwerking met de Kunstenbond afleveringen produceren over allerlei thema's (de Kunst en Bondcast is net als de Muziekwereld podcast te vinden op kunstebond.nl). Soms gericht op zaken die spelen binnen de kunsteducatie, soms over onderwerpen die vakgroepoverstijgend zijn. Bestuurslid Manu van Kersbergen is de host, Job Kaihutu doet de techniek en ik verzorg de voorgesprekken met de gasten. We streven ernaar maandelijks een nieuwe aflevering online te zetten.

Als vakgroepsbestuur vergaderen we een aantal keer per jaar, dan bespreken we wat er speelt in het

land op het gebied van kunsteducatie. Karin Boelhouwer gaat als onze belangenbehartiger het land in voor de lobby. Daarnaast hebben we de ervaringsverhalen van onze eigen bestuursleden die bijna allemaal, op verschillende plekken, werkzaam zijn binnen het kunstonderwijs.'

Wat speelt er momenteel?

'Er speelt altijd van alles. Zoals het grote bezuinigingsverhaal vanuit gemeentes die subsidies stopzetten, waardoor kunstcentra moeten sluiten of docenten worden gedwongen vanuit vaste dienst naar een zzp'erschap. Een doorlopende kwestie. De ene muziek-, theater- of dansdocent kan daar goed mee omgaan en is ook echt een ondernemer met een ondernemersgeest en zorgt ervoor dat zijn lessenpraktijk door kan gaan. Maar er zijn ook zóveel docenten die gedwongen zzp'er zijn en die helemaal niet de ambitie hebben om zelf acquisitie te voeren en leerlingen te werven. Ze willen gewoon hun muzieklles geven. Daarin zie je, begrijpelijk, paniek en veel weerstand. Daarnaast zijn de tarieven natuurlijk altijd een probleem.

Word je eerlijk betaald voor alle uren die je in een lespraktijk steekt? Worden voorbereidingstijd, reistijd en investeringen in einduitvoeringen ook vergoed? Zulke zaken spelen doorlopend. De meeste dansers, acteurs of muzikanten hebben er een lespraktijk bij en andersom. Dat is een dubbele baan voor veel mensen. Iemand met de ambitie om artiest te zijn moet vaak daarnaast lesgeven om zijn brood te kunnen betalen. Anderen willen graag lesgeven en af en toe optreden omdat dat leuk is, maar ik denk dat er weinig mensen zijn die alleen doceren of alleen muziek maken of dansen of acteren.'

Wat zijn je drijfveren?

'In 2018 was ik werkzaam voor Kun-

stencentrum Velsen. Ik was toen al bestuurslid bij de vakgroep KE en ons centrum ging failliet. Dat was het moment dat de Kunstenbond de docenten kwam steunen en ons vertellen: wat kun je nu doen, wat zijn je rechten? Op dat moment dacht ik voor het eerst: o, wacht even, dáárom ben ik lid van de Kunstenbond, dáárom zit ik in dit bestuur.

Ik ben sociaal, maar wil ook dat het kunstvak an sich serieus genomen wordt als beroepspraktijk. Sommige docenten zijn self made, maar de meesten zijn geschoold, hetzij op hbo-niveau of universitair. Die mensen hebben er, net als advocaten en architecten, jarenlang in geïnvesteerd om een beroepspraktijk op te kunnen zetten. En dat wordt soms zo ontzettend slecht betaald, er wordt soms zo hard gewerkt in deze sector voor zo weinig.

De politiek zit ook niet altijd mee. Soms zit er een wethouder bij een gemeente die op kunst en cultuur wordt gezet en een portefeuille beheert waarvan je denkt: heb jij nou enig verstand van zaken? Wat doe je op deze positie, je bent alleen maar aan het zorgen dat het een beetje gezellig blijft in de gemeente. Ik word daar fel van, dan voel ik een vuur ontbranden.'

Je zit nu vijf jaar in het vakgroepsbestuur, haal je er voldoening uit?

'Ja, vooral vanwege het gesprek dat eruit voortkomt en dat ik voer met leeftijdgenoten. Het klinkt een beetje raar misschien, maar ik ben als 31-jarige van een andere generatie dan de meeste mensen die ik tijdens mijn werkzaamheden voor de Kunstenbond tegenkom. Al zit er eigenlijk alweer een hele laag onder mij die nu van de academies afkomt. Die zie ik ook groeien, wat ik ontzettend leuk vind. Zo kan ik volgen wat de behoeftes zijn

van de jonge docent. Ik hoop dat ik die generatiekloof een beetje kan opvullen of daar in elk geval een verbinding in kan zijn.

Een onderdeel van onze werkzaamheden zijn de trainingen onder de noemer “Weet wat je waard bent”.

Namens de bond gaan we langs bij kunstvakopleidingen, geven letterlijk trainingen over: hoe bepaal je je tarief, hoe is dat tarief opgebouwd, wat komt er allemaal bij kijken, word je eerlijk betaald? En dan heb je goede gesprekken met studenten die nu nog het vier-

de jaar van een docentopleiding dans of iets dergelijks doen en daarna het veld in moeten. Die dan toch eigenlijk geen idee hebben wat ze te wachten staat, omdat ze meer op de artistieke inhoud gefocust zijn waardoor hun aandacht nog niet naar het zakelijke ondernemerschap toegaat. Heel fijn als je ze een beetje kan vertellen: let hierop, zorg dat je weerbaar bent. Zorg dat je durft te vechten voor je praktijk.’

Hoe gaan jullie te werk bij zo’n bezoek?

‘Naast een powerpointpresentatie doen we praktijkoefeningen, zoals het voeren van een onderhandelingsgesprek. Ik speel een werkgever of ik laat twee studenten de rol van werkgever en opdrachtnemer spelen. Hoe zorg je dat je goed betaald wordt voor de klus? Dat vraagt ook om inlevingsvermogen in elkaar, want soms is het geld er ook echt niet. Hoe kan je er dan toch op een diplomatieke manier uitkomen zonder verlies te lijden? Kun je dat geld misschien omzetten in andere verdiensten, in vervolgoopdrachten, of in een mooi netwerk?’

Zo probeer je die student een beetje na te laten denken. Waar ga je mee te maken krijgen? Weet je wat je moet antwoorden als een werkgever je het idee geeft dat hij een sterke positie heeft ten opzichte van jou? Het is goed om te bedenken wat je dan kan terugzeggen of hoe je het gesprek kan keren op een positieve wijze.

Ik krijg daar ongelooflijk veel energie van en vind het ontzettend leuk om te zien hoe leergierig ze vaak zijn. Daar leer ik zelf ook nog veel van. Ik heb ook veel vertrouwen in de nieuwe generatie, ik heb het gevoel dat die heel mondig is.

Sommigen die naast hun studie al een tijdje les geven in een studio vertellen verhalen over hoe ze betaald worden. Veel van hen hebben het echt wel goed voor elkaar. Dan denk ik: dat durfde ik op die leeftijd niet. Sommi-

ge opleidingen zijn daar inmiddels zelf ook echt goed mee bezig om studenten dat te leren. Gelukkig maar.’

Wat speelt er verder in het kunstonderwijs?

‘Ik denk dat het gesubsidieerde aanbod flink aan het verschromelen is. Ik ben blij met staatssecretaris Gunay Uslu en haar inzet voor meer zichtbaarheid en waardering voor cultuuronderwijs, maar de structurele financiering zit vooral nog op bibliotheekniveau. Er zou binnenschools en buitenschools meer aandacht besteed kunnen worden aan het belang van kunstonderwijs. Ik kom zelf van een Vrije School, daar ben ik er rijkelijk in onderwezen, en ik heb het ook van huis uit meegekregen. Dat is mijn geluk, maar als je dat als kind, om wat voor reden ook, thuis niet kan worden aangeboden, is wat je op school meekrijgt van essentieel belang. Een belangrijk punt daarbij is ook de doorstroom. Als er steeds minder kinderen lessen op niveau krijgen, zal er minder aanwas zijn op de kunstvakopleidingen. Kunsteducatie-instellingen zouden best wat meer trots mogen uitstralen met betrekking tot wat zij voortbrengen en hebben voortgebracht in het professionele kunstenveld. Dat doen ze in de voetbalwereld beter, daar is vaak wel aandacht voor de club waar de prof ooit als kind begon.’

Wat zou beter kunnen?

‘Sowieso meer algemene waardering voor kunstonderwijs. Dat docenten goed betaald worden en dat daar goede subsidieregelingen voor zijn vanuit overheden. Zolang we er maar over blijven praten en het continu benoemen, zodat ook de werkgever zich er ongemakkelijk over gaat voelen, dan komt er uiteindelijk vast een verbetering. Dat geloof ik wel.’

Het is ook belangrijk om in de gaten te houden wat er gebeurt in het land, in de wereld, wat zijn de behoef-

‘Kunsteducatie-instellingen zouden best wat meer trots mogen uitstralen met betrekking tot wat zij voortbrengen’

ten van de kinderen van nu? Kunnen de lessen daarop aangepast worden? Ik ben absoluut niet tegen verandering in onderwijsaanbod, denk dat daar alleen maar in ontwikkeld kan worden. Uslu zit nu in een demissionair kabinet, ik vrees dat we haar straks kwijt zijn. Over wat ze tot nu toe heeft laten zien, vooral haar betrokkenheid, was ik erg verrast.’

Wat zijn je ambities?

‘Ik denk graag nog heel lang mee over het leggen van verbindingen, over hoe je bepaalde kunstdisciplines kunt combineren. Mijn gevoel is dat we vaker meer buiten de hokjes kunnen denken.’

Van oorsprong ben ik marketeer. Ik werk als freelancer in de culturele marketing, pr en communicatie. Ik zie marketing als een vorm van story-

telling en ben niet zo sales-gedreven als de meeste marketingmedewerkers. Mijn idee is: hoe ga ik de doelgroep die ik voor ogen heb bereiken, op welk stukje uit mijn grotere verhaal slaat mijn publiek aan? Dat sluit aan bij mijn studie Cultureel Erfgoed waar ik heb geleerd om een kunstwerk te presenteren en daar een tentoonstellings tekst bij te schrijven.

Mijn voldoening zit nu ook vooral in het schrijven. Ik heb de Schrijversacademie gevolgd na mijn studie aan de Reinwardt Academie. Ik had behoefte om meer les te krijgen in de schrijfpraktijk, vooral gericht op columns en blogs, maar ook proza. Beide aspecten heb ik een beetje ontwikkeld. Voor het proza schrijven heb ik twee keer een zomerresidentie gevolgd vanuit een uitgeverij. Een keer bij Das Mag Uitgevers en een keer bij Editio. Samen met zo’n twintig anderen kreeg ik uiteenlopende lessen van redacteurs en schrijvers. Heel leerzaam. Proza schrijven doe ik nog steeds in mijn vrije tijd. Zo nu en dan geef ik lessen column schrijven in het basisonderwijs.’

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL** in Amsterdam. Een intake-gesprek van een half uur

is gratis. Voor leden van de Kunstenbond geldt een gereduceerd uurtarief van € 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een

urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is € 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper
Postbus 36424
1020 MK Amsterdam

m +31619610500
e bjorn@schipperlegal.nl
w www.schipperlegal.nl
tw @bjornschipper

CV Imke Muriël van Herk (Haarlem, 1991) - freelance cultuurmarketeer, creatief denker.

- Bestuursvoorzitter vakgroep Kunsteducatie (KE), Kunstenbond, Amsterdam (maart 2018 - heden).
- Redactie Kunst en Bondcast; trainer kunstvakopleidingen, Weet Wat Je Waard Bent; kaderlid cao-onderhandelingen KE; Ketentafel Kunstprofessionals in Cultuureducatie en Amateurkunst; Platform ACCT

Opleiding

- HBO Bachelor Cultureel Erfgoed, Reinwardt Academie (AHK), Amsterdam (2010 - 2014)
- Minor Universiteit Utrecht: Inleiding Theater- en dansgeschiedenis & Televisiewetenschappen, Cultureel Ondernemen (De Businessgame & Voorbereiding NIMA-A) (2013)
- Columns en Blogs, De Schrijversacademie (2015 - 2017)

Werkzaam als zzp'er, onder meer:

- Hoofd Marketing, Stichting Amsterdams Kleinkunst Festival, Amsterdam (september 2012 - september 2017, 2023 - heden)
- Marketing en PR, Consensus Vocalis, Enschede (september 2022 - heden)
- Marketing en Communicatie, Stichting De Tekstmederij, Amsterdam Januari 2019 - Januari 2022
- Marketing en PR, Over het IJ Festival, Amsterdam (april 2018 - augustus 2018)
- Columnist, NPO Radio 1 BNNVARA, Hilversum (januari 2017 - januari 2019)
- Redactionele ondersteuning, De Kunstenbond, Amsterdam (maart 2017 - heden)